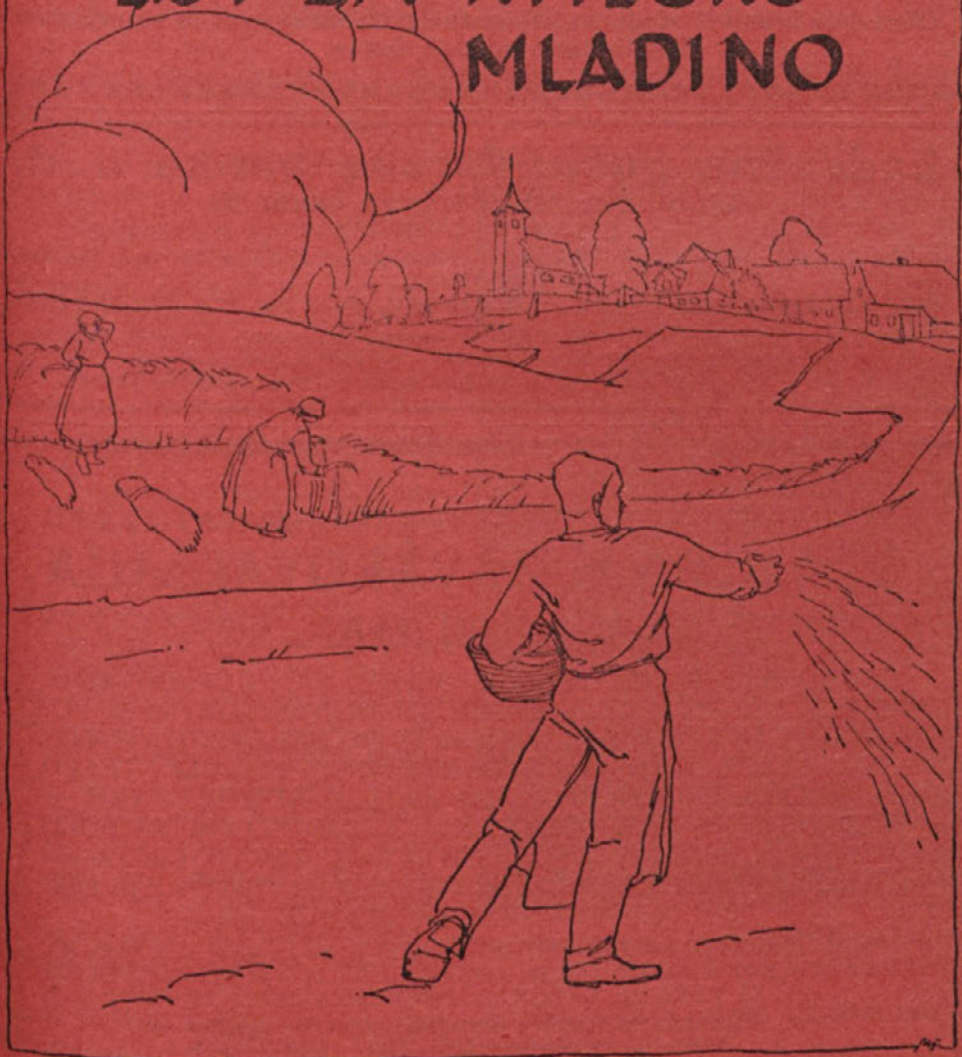

NAŠ DOM

LIST ZA KMEČKO
MLADINO

Posamezna številka velja 1 dinar.

»Naš dom« izhaja 1. v mesecu. Naročnina za vse leto dvanaest (12) dinarjev. — Za Italijo 7 Lir, Avstrijo 2 in pol šilinga, za Ameriko 0.40 Dol. Za druge države vrednost 20 Din. — Naslov: »Naš dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 6/L. — Položnice si kupite na pošti in vpišite št. 13.577.

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri **Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru**

Gosposka ulica

t. z. z n. z.

Ulica 10. oktobra

Obreduje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in ne odteguje
vlagateljem rentnega davka.

Zadružna gospodarska banka d. d. **Ljubljana, Miklošičeva cesta 10**

Brzjavi: GOSPOBANKA

PODRUZNICE: Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novisad, Sombor,
Split, Šibenik.

Kapital in rezerve skupno nad **Din 16,000.000**, vloge nad **Din 360,000.000**.

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji, prodaja vseh vrst
vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

PRVI IN EDINI SLOVENSKI ZAVAROVALNI ZAVOD **VZAJEMNA ZAVAROVALNICA**

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17.

V LJUBLJANI

DUNAJSKA CESTA
ŠT. 17

SPREJEMA: V POŽARNEM ODDELKU: ZAVAROVANJA
VSEH POSLOPIJ IN PREMAKLJIVIH PREDMETOV, KI SE PO-
ŠKODUJEJO PO OGNJU, STRELI IN PO EKSPLOZIJI SVETIL-
NEGA PLINA, CERKVE NE ZVONOVE PROTI RAZPOKI, STEKLO
IN ZRCALA PROTI UBITJU PO ZNATNO NIZKIH CENAH. —
V ŽIVLJENSKEM ODDELKU: ZAVAROVANJE NA DOŽI-
VETJE IN SMRT V VSEH SESTAVAH, ZAVAROVANJA NA
OTROŠKO DOTO, RENTNA IN LJUDSKA ZAVAROVANJA POD
NAJUGODNEJŠIMI POGOJI.

PODRUŽNICE: SARAJEVO, VOJVODE STEPE OBALA 42; ZAGREB, MI-
HANOVIČEVA ULICA 2; CELJE, CANKARJEVA ULICA 4; SPLIT, ULICA
XI. PUKA 22; BEOGRAD, DEČANSKA ULICA 27

CENIK IN POJASNILA Z OBRATNO POŠTO BREZPLAČNO.
ZANESLJIVI POSREDOVALCI SE VEDNO SPREJEMAJO.

Slovenska Krajina.

Pravimo ji tudi »Prekmurje«, ker se razprostira severno od Mure. To je deželica za devet ur hoda počez in povprek, z ravnimi polji na jugu, kjer prebivajo »Ravenci« in »Dolenci« — z grički in s hribi na severu, kjer so »Goričanci«.

Od Radgone na Cankovo, kjer je doma profesor dr. Pavel, veččak za premursko slovenščino, in mimo Strukovec, kjer se je l. 1723. rodil Štefan Küzmič, najznamenitejši prekmurski protestantski pisatelj; od Radenec na Tišino, kjer je župnikoval dr. Ivanoci, rodом iz Ivanovec (-prej se je pisal za Kodila-); ali pa od Ljutomera mimo slavnega Veržaja po novi železnici —: vsa pota vodijo v glavno prekmursko mesto, v Mursko Soboto. Tu so razni uradi, zraven njih čudovito dolga vrsta advokatov; poleg lepe katoliške in protestantske cerkve tudi židovska molilnica (sinagoga) za židovske trgovce, ki jih je precej; ob mestu še razkošni grad grofa Sapa-rija, ki živi na Madžarskem. Toda nad vse je gimnazija, ki je poslala v svet letos prve svoje abituriente (tiste, ki so vseh osem razredov do-vršili). Prav kakor gimnazija je va-žen tudi dijaški zavod »Martinišče«; vodijo ga salezijanci, na čelu jim pre-dobri in požrtvovalni ravnatelj Ra-doha. V Murski Soboti izhajajo tudi »Novine, tednik, ki ga spretno ure-juje bogojanski rojak Bajlec, absolviran pravnik.

Dr. Franc Ivanoci, prekmurski Krek, umrl l. 1913.

Pravtako imajo tudi protestanti svoj časopis: »Düševni list«, ki ga urejuje Adam Lutar, pastor (protestantovski župnik) v Püconcih, eno uro daleč nad Mursko Soboto.

V 16. stoletju so se protestantovski nauki po vsej Sloveniji razširili; vendar se je škofom posrečilo, da so jih zatrli, tako da smo vsi Slovenci katoliki, edini ostanki slovenskih protestantov so v Slovenski Krajini, kjer imajo tudi več župnij. (Čisto neznatni ostanki takih slovenskih protestantov so še tudi na Koroškem pri Podkloštru.)

Nad Püconci je Sv. Benedik, kjer je umrl l. 1804, prvak katoliških prekmurskih pisateljev, župnik Mikloš Küzmič.

Dve uri od Sobote, tam kjer se pričnejo griči in gorice, je lepa Bogojina z župnikom Bašem, velikanom na duši in telesu, biserom prekmurskim. Na jug preko Ledave, ki priteče s Štajerskega, so ponosni Beltinci,

Dr. Matija Slavič na mirovni konferenci v Parizu l. 1919 z zemljevidom, na katerem so načrtane prekmurske meje. Dr. Slavič je napisal tudi izvrstno poučno knjigo »Prekmurje«.

Ivan Baša,
bogojanski plebanoš (župnik).

(Foto Bajlec).

za njimi Črensovci, srce Slovenske Krajine. Tu živi vpokojeni župnik Klekl, oče svojemu ljudstvu, vodnik mu in tolažnik, pomočnik in branilec, ki se je ves žrtvoval za Slovensko Krajino. Klekl je doma iz tišinske färe, kjer se je rodil l. 1874. Bil je narodni poslanec; izdaja tednik »Novine«, verski mesečnik »Marijin list« in »Kalendar Najsvetejšega Srca Jezušovoğa«, vse v prelepem, starodavnem narečju Slovenske Krajine. Klekl je postal svojemu ljudstvu zares vse: kakor mučenik je trpel zanj; dela in skrbi mu za časno in večno srečo.

Nad Črensovci je starodavno Turlišče; odtod za Lendavo navzdol pa prideš v Dolno Lendavo, odkoder vozi vlak v Čakovec. —

Lepa je ta deželica, polna ljubkih vasic, tako da je zemlje že malo in mo-

(Foto Bajlec).

Prekmurske predice. Zadaž vrli živinozdravnik Ignacij Baša, brat božojanskega župnika.

rajo njeni ljudje za kruhom v Ameriko in Nemčijo, na Madžarsko in Francosko. Polna grofovskih gradov je, ki so za spomin na tiste čase, ko so tod vladali Madžari.

Sveta je ta zemlja, ker sta tod hodila sv. Ciril in Metod; obvarovala je tudi še vso davno lepoto slovenske govorice.

Pred desetimi leti pa je prekmurski voditelj Klekl sporočil v »Novinah« dne 17. avgusta veselo oznanilo: da se je tudi Slovenska Krajina otresla madžarske oblasti in zedinila z materjo Jugoslavijo.

Desetletnico osvobođenja bodo prekmurski Slovenci slovesno obhajali.

Ob tej priliki bo začela »Slovenska Straža« v Mariboru izdajati drobne knjižice o naših obmejnih krajih in ljudeh. Prva taka knjižica bo posvečena Prekmurju.

Podpirajte »Slovensko Stražo« s tem, da kupujete njene knjižice!

Dve knjiži imamo o Slovenski Krajini: prva, izvrstna poučna knjiga »Prekmurje«, ki jo je napisal dr. Matija Slavič; druga, povest »Kruh«, ki jo je spisal priznani pisatelj Matija Malešič.

Mladi viharji.

Zdaj je povedal kaplan svoje.

»Nikomur nočem kratiti pravice, da bi kritiziral delovanje naših organizacij in voditeljev. Niti te pravice nikomur ne jemljem, da bi kritiziral duhovnika; seveda le tisto duhovnikovo delovanje, ki ni izključno cerkveno, temveč sega v prosveto, politiko in gospodarstvo. Marsikdo misli, da je celo dobro, ako se vzbuja med ljudmi kritični duh, ker da bo ljudstvo postalo samostojnejše, značajnejše, da bo čutilo tudi samo v sebi odgovornost za duhovno in telesno dobro. Ako bo ta kritični duh vzbudil naše ljudi iz mlačnosti in nezavednosti, bo dobro. Saj mora vsak pokret shirati, če bi dušil med svojimi pristaši stvarno kritiko. Da, treba je kritike med nami! Čim več je bo med nami samimi, tem manj je bo iz nasprotnih vrst, kajti tem manj bomo imeli nasprotnikov. Ni pa še kritika, če kdo zanika vse dosedaj ustvarjeno in hoče zrušiti vse od prednikov zgrajeno, najsi bo trhlo ali zdravo. Tudi ni zdrava kritika tisto bolešno iskanje in hlastanje po našem novem, samo, da je novo. Najmanj je tako bolešno nerganje za kmečke ljudi! Nam se hoče krepke, zdrave hrane!

Obraz naše vasi se polagoma že izpreminja. Ljudstvo se zbira po stanovih. Najnezavednejši stan pa je še vedno kmečki stan. Orje, seje in žanje tjavendan; toži in vzdihuje, trpi in si ne zna pomagati. Kar srečen je, če spravi kakega otroka »naprej«, da postane sluga v kaki pisarni ali kaj. Če so se že vsi stanovi tesno združili, če korakajo delavci tesno strnjeni v eni

vrsti, je zadnji čas, da se tudi kmetje strnejo. Tu ima šola kot prosvetna matica najhvaležnejše polje. Šole, šole kmetom! Pa ne povsod po istem kopitu, ampak po krajevnih potrebah; ne šol, ki bi vzgajale pisarje, ampak take, ki bodo pokazale kmetu pot, da bo lahko dobro živel na svojem gruntu. Ne le kmetsko-nadaljevalne šole v vsako vas, ampak tudi osnovna šola mora biti prikrojena za kmeta in njegove potrebe! Kmetški otrok mora priti že s sedmimi leti v pravo, izrazito kmetsko šolo. Če bo v taki šoli do 12., do 14. leta, potem še v nadaljevalni šoli, da se ne bo priučil le pisanju, čitanju in računanju, ampak v vinarskih krajih tudi vinogradništva, drugod sadjereje, živinoreje, gozdarstva — to bo potem ponosen kmetški rod.

O teh stvareh naj bi razmišljali mladi izobraženci; kajti zdi se mi, da ima mladi izobraženi rod preveč kritikov in tudi nergačev, delavcev pa, ki bi ustvarjali, malo ali pa nič.»

Prekmurski dom.

(Foto Titan J.)

Žnjec.

Prekmurska — v narečju.

Li¹ zato rad hvalim
slovenske dekličke,
ar do² one ednok³
prilične ženičke.

Zato žnji⁴ li ono
ščem za lubo meti,
štera⁵ mi po voli
zna ogon požeti.

Zato bom si cimprao⁶
zvün vesi hūtico,
naj tam vsakden vidim
žet iti lubico.

Ženjaj, roža, ženaj,
trpi hico i znoj:
Vô⁷ dobiš na večar
od mene najem⁷ tvoj.

¹ prav; ² ker bodo; ³ enkrat; ⁴ izmed njih; ⁵ katera; ⁶ saj; ⁷ zaslužek.

Žrtev spovedne molčečnosti.

Predsednik: Nadaljnja priča, sprevodnik Rihard Ryšanek. (Vstopi.) Vaše ime, starost in stan?

Sprevodnik: Rihard Ryšanek, 39 let star, železniški sprevodnik, stanujoč v Jihlavi.

Predsednik: Prisežite, da boste govorili čisto resnico!

Sprevodnik: Prisegam!

Predsednik: Ali se spominjate, da se je oni usodni dan vozil v vašem vlaku na Dunaj mož z izrazito brazgotino na nosu?

Sprevodnik: Da, ne samo da sem videl takega človeka, tudi vozni listek sem mu preščipnil.

Predsednik: Ali ga poznate na tej sliki?

(Foto Titan J.)

Znamenita nova cerkev v Bogojini.

Sprevodnik: Seveda, že na prvi pogled ga je lahko spoznati.

Zagovornik: Ali morete priseči, da se je z vami odpeljal?

Sprevodnik: Da, preščipnil sem mu vozni listek in ga porinil v vagon, ko se je vlak že premikal.

Zagovornik: Ali ste ga videli še pozneje na potu?

Sprevodnik: Nisem prišel več v njegov voz, ker je bil prenapolnjen. Zdi se mi pa, da sem ga zopet videl, ko je izstopil na Dunaju. Priseči pa ne morem, ker je bil preveč oddaljen in proti meni s hrbtom obrnjen.

Predsednik: Ali to pa lahko potrdite s prisego, da je mož z brazgotino vstopil v voz in se odpeljal?

Sprevodnik: Da je vstopil, seveda, in se je torej tudi odpeljal.

Zagovornik: O tej zadnji okoliščini torej vendar niste popolnoma prepričani?

Sprevodnik (sitno, zlovoljno): O tem sem zanesljivo prepričan. Jeli sploh mogoče, da bi človek zapustil vlak v navzočnosti sprevodnika in ostalega železniškega osebja in bi tega nihče ne opazil? (Odide užaljen.)

Zagovornik: Vkljub temu vztrajam pri tem, da se je moralo cerkovniku vendar posrečiti, da je v zadnjem trenutku zapustil vlak na nasprotni strani in da je neopažen med vrstami vozov zbežal in izginil. O tem priča okoliščina, da je bil voz prenapolnjen, kakor tudi okolnost, da se navzlic ponovnim pozivom ni zglasil niti eden takratnih potnikov, ki bi ga bil med vožnjo videl. Razen tega vam lahko privedem pričo, ki je cerkovnika v oni usodni noči videla prihajati v Staro vas v smeri od Znojma. Nameraval sem poklicati to pričo šele kasneje, a prosim gospoda predsednika, naj jo zasliši že sedaj.

Predsednik: Ako ne bo temu ugovarjal gospod tožitelj?

Tožitelj: Ne ugovarjam, ako se tudi meni dovoli, da smem tudi jaz eventualno privedi priče izven določenega reda.

Predsednik: Naj nastopi torej priča Jozefa Jonakova. (Ta vstopi, prikloni se na obe strani, prijazno se smehljaajo; oblečena je v novo obleko.)

Predsednik: Vaše ime, starost in stan?

Jožka: Jožka Jonakova, 27 let stara, dekla v gostilni na Samoti pri cesti v Znojem.

Predsednik: Prisezite, da boste govorili čisto resnico!

Tožitelj (vpade vmes): Protestiram proti temu, da bi to pričo sploh pripustili k prisegi! Zvedel sem in izsledil, da stoji pod vplivom neke osebe in da rada raznaša neresnične reči in pretirane čenče in klevete. Priča, povejte nam, odkod imate to novo lepo obleko, ki se vam tako izvrstno podaja?

Jožka (se prestraši, zbadljivo): Kaj to koga briga? Saj je nisem ukradla.

Predsednik: Tako ne smete govoriti pri sodišču.

Tožitelj: Bom pa to jaz pojasnil. Dobili ste obleko od neke gospe Lenkinove, ko ste ji obljubili, da boste nekaj izpovedali v korist župnika Meliharja.

Jožka: No ja . . . oziroma ne . . . zato nisem šla k sodišču, ampak zato, ker nisem imela lepe obleke.

Zagovornik: Priča je vsa prestrašena. Odgovarjajte mirno na moja vprašanja! Kdaj ste se spoznali z gospo Lenkinovo?

Jožka: Minuli petek.

Zagovornik: Torej šele pred tremi dnevi? Ali je prišla nalašč k vam?

Jožka: Ne, ustavila se je v naši gostilni na povratku s potovanja.

Zagovornik: Ali vas je prisilila k pričevanju?

Jožka: Smilila sta se mi otroka, ki sta prišla z njo.

Zagovornik (sodnikom): To sta bila nečak in nečakinja gospoda župnika; gosa Lenkinova je oba otroka vzela v oskrbo, ko so jima zaprla mater in babico, ki sta osumljeni sokrivde na umoru. (Jožki): Toda kako ste se odločili, iti za pričo?

Jožka: Kočijaž gospe Lenkinove je razlagal na dvorišču, kdo sta ta dva otroka, meni sta se smilila, pa sem vozniku rekla, da bi tudi jaz vedela kaj razodeti o tem umoru pred sodiščem.

Tožitelj: Zakaj pa niste svoje skrivnosti že prej razodeli?

Jožka: Rekla sem že, da nisem imela lepe obleke za v mesto; po-

vrh mi je od tega odsvetoval tudi moj gospodar; rekel mi je, da bom imela velike sitnosti.

Predsednik: Govorite stvarno o zadevi sami!

Jožka: No, ko je gospa Lenkinova to zvedela, me je prosila, da naj bi šla za pričo k sodišču, moje pričevanje, je rekla, bi bilo za gospoda župnika silno važno, in da bi bolj gotovo šla, mi je ponudila svojo obleko.

Predsednik: In vam je naročila, kako morate govoriti pred sodiščem?

Jožka: Ne! Hotela je le, da bi povedala to, kar sem videla v noči pred umorom.

Zagovornik: Slavno sodišče se je sedaj lahko prepričalo, da pri tej priči ni mogoče govoriti o kakem podkupovanju ali vplivanju na njo; radi tega prosim, da se ji dovoli prisega.

Predsednik: Dovolim vam torej, da pričate pod prisego, toda opozarjam vas, da je prisega silno važno dejanje, — sveta stvar — in da bi zagrešili težek prestop in bi bili strogo kaznovani, ako bi izpovedali kaj neresničnega ali samo dvomljivega. Prisezite, da boste govorili samo čisto resnico!

Jožka (bojazljivo): Prisegam.

Predsednik: No, torej kaj ste videli v noči pred umorom? Pretehtajte dobro svoje besede!

Jožka (prestrašeno, bojazljivo): Ko sem zapirala glavna vrata, sem videla cerkovnika iz Stare vasi, kako je hitro bežal mimo v smeri iz Znojma. (Nemir.)

Tožitelj: Ob kateri uri je bilo to?

Jožka: Okoli 12. ure.

Tožitelj: Ali je bila tista noč temna?

Jožka: Da, popolna tema je bila.

Tožitelj: In vi ste ob 12. uri ponoči natančno spoznali, kdo gre po cesti? Ali imate mačje oči?

Jožka (jokaje): Ne, oči imam modre.

Tožitelj: Jaz mislim, če vidite po noči kakor mačka. Razven tega je takrat deževalo.

Jožka: Da, deževalo je, toda kadar dežuje, pustimo goreti svetiljko ob cesti in v njeni svetlobi sem spoznala cerkovnika.

Tožitelj: Ali ste ga videli v obraz?

Jožka: Ne popolnoma; imel je klobuk potisnjen globoko na čelo in gledal je bolj na drugo stran, a vendar sem ga v hipu spoznala.

Tožitelj: Gospodom sodnikom prepuščam, naj sami presodijo, ali je mogoče, ali je sploh verjetno, da bi se moglo ob 12. uri v noči in dežju v oddaljenosti 15 do 20 metrov ob brleči luči kmetijske svetiljke določeno spoznati mimoidočega človeka, ki je v nasprotno stran obrnjen in ima klobuk potlačen globoko na čelo. Izpoved priče smatram za običajno blebetanje in kvašenje, na katero ne polagam nobene vrednosti, dasi bi jo lahko sodnijsko zasledoval radi krive prisega.

Predsednik: Ali ste si popolnoma svesti vsega tega, kar ste tu pod prisego izpovedali?

Jožka: Prej sem si bila popolnoma svesta, ali . . .

Predsednik: No! Kaj: ali —? Torej zdaj si že niste več svesti?

Jožka: Zdaj že ne več tako.

Tožitelj: Kakor sem to že napovedal.

Predsednik: Lahko odidete! (Jožka jo naglo ubere iz dvorane). Naj prideta otroka obtoženčeve sestre Julka in Karlek. (Julka in Karlek vstopita z jokajočim pogledom na župnika.) Julka in Karlek, vidva dobro vesta, da je lagati greh in pred sodiščem bi bil to še večji greh. (Julka in Karlek molče prikimata.)

Predsednik: Torej morata na naša vprašanja odgovarjati samo čisto resnico ali pa morata sploh molčati. Ali je prinesla babica takrat po vašem obisku pri stričku veliko denarja domov?

Julka: Da.

Predsednik: Koliko ga je bilo?

Julka: Babica je pravila, da toliko denarja že nismo imeli pri hiši 20 let. (Začudenje, nemir.)

Predsednik (Karleku): Ali si tudi ti to slišal?

Karlek: Da.

Predsednik: Od koga je dobila babica toliko denarja?

Julka: Od strička, striček pa ga je baje dobil od neke pobožne gospe, za katero sva zato zvečer s Karlekom molila rožni venec.

Predsednik: In kaj je babica napravila s tolikim denarjem?

Julka: Takoj popoldan je šla k židu Leviju plačat dolg.

Predsednik: Kaj je še storila?

Julka: Tega ne vem.

Tožitelj: Ali je imela babica papirnat ali srebrne denarje?

Julka: Bankovce je imela.

Karlek: Jaz sem videl srebrn denar.

Tožitelj: Povdarjam, da sta otroka videla papirnat in srebrne denarje, prav kakršne je gospa Barletova sprejela od župnika.

Zagovornik: Otroka, ali sta videla vse denarje, ko se je babica vrnila od strička?

Julka: Nisva videla.

Karlek: Jaz sem bil ravno v šoli.

Zagovornik: In tisti bankovec, kdaj si ga videla?

Julka: No, popoldne, ko je šla babica, poplačati dolg.

Zagovornik: In kdaj si ti, Karlek, videl srebrnike?

Karlek: Zvečer.

Zagovornik: Veš to za gotovo?

Karlek: Da, čisto gotovo.

Zagovornik: Jasno je, da je bil to srebrni denar, ki ga je trgovec Levi dal gospe Meliharjevi za bankovec, kakor to spričuje njegovo pismo no potrdilo. Ali je 500 goldinarjev mnogo denarja?

Julka: Da, to je veliko denarja.

Karlek: Da, da.

Zagovornik: Kakor se vidi, nimata otroka pravih pojmov o tej stvari. Njuna beseda o veliki množini denarja se nanaša gotovo na onih 500 gld., ki jih je gospa Meliharjeva sprejela od svojega sina.

Predsednik: Otroka, vidva lahko odideta.

Karlek (se oglasi kakor v šoli): Prosim, ali smem še nekaj povedati?

Predsednik: Smeš, le govori.

Karlek: Vi, gospod sodnik, si baje niste mogli prav razložiti, kako je prišel svečnik z oltarja v ono strašno cerkveno omaro. Jaz vam to lahko povem in raztolmačim.

Predsednik: Pa nam torej na kratko povej!

Karlek: Ko so šli striček tisto nedeljo zvečer na spoved, sem moral jaz iti z njimi sam po stopnicah in zato sem vzel z oltarja svečnik ter ga ob večni luči prižgal, toda na stopnicah sem zablodil v ono strašno omaro. Ko sem zagledal tam pregrinjalo in mrtvaško glavo, sem se ustrašil, izpustil svečnik iz rok, svečka je ugasnila, jaz sem pa zbežal. Zato ni prav nič res, kar je prečital onile gospod (k zapisnikarju), da bi bili striček spremljali gospo Barletovo in jo potem ubili. Sramota, gospod! Kako si morete kaj takega misliti! Gospod sodnik (predsedniku), za take laži bi ga morali strogo kaznovati. (Sodniki se smejejo.)

Predsednik: Naslednje priče bodo skušale v razgovoru dokazati dobro ime obtoženčeve.

Tožitelj: Zasliševati celo vrsto prič, mislim, bi bilo samo nepotrebno zavlačevanje. Sam rad priznam, da je obtoženi gospod vedno in povsod užival najboljše ime in poštenje. Gospod tovariš, opustite podrobno zasliševanje teh prič!

Zagovornik: Izpovedi zabeleženih prič bi pokazale obtoženčevo plemenitost in čisti značaj. Toda, da ne bom brez potrebe zavlačeval razprave, ne vztrajam na njihovem zasliševanju.

Predsednik: Naj pride obtoženčeva mati Marija Melihar! (Župnik nemiren.)

(Dalje.)

Slov. Bistrica: Igralci šaljive igre »Lumpacij vagabund«, med njimi vlč. g. Štefan Štiper, tedaj predsednik društva in požrtvovalen ter priljubljen prosvetni voditelj (zdaj kaplan pri Sv. Petru pod Sv. gor.). V prvi vrsti sedijo: Franjo Vavpotič, Konrad Toporiš in J. Pelko.

Fantje, v kmetijske organizacije!

Vsem je gotovo znana še iz osnovne šole pripoved o očetu, ki je na smrtni postelji dal svojim sinovom snop palic, da jih prelomijo. Pa jih ni nobeden mogel, dokler so bile palice skupaj. Snop so razvezali in lahko je bilo zlomiti vsako palico posebej. In je oče posvaril ter učil svoje sinove, da bodo samo takrat mnogo dosegli, če bodo delali skupno, če ne bode delal vsak samo za sebe, če bodo organizirani v kakem društvu, bi rekli danes.

Če je potrebna in koristna organizacija vsem stanovom, je ta še prav posebno važna za kmeta. Vsak kmetijski fant bi moral biti vsaj v enem stanovskem društvu, kjer more uveljavljati svoje misli in nazore, kjer se izpopolnjuje, kjer dobiva duševne in materialne koristi. Je lepo, da se kmetijski fantje vedno bolj zavedajo koristi, ki jih imajo od splošno prosvetnih in vzgojnih društev, kakor je n. pr. Prosvetna zveza in je Orel, ni pa to še dosti. Zato je važno, da poznajo fantje vsaj v glavnem ona strokovna društva, kjer bi morali kot člani delovati.

I. Zadrugé.

Zadrugé so že tako prirasle v naše kmetško življenje in v bistvo našega naroda, da si brez njih Slovenije niti predstavljati ne moremo. Splošno so se začele pri nas razširjati zadrugé v osemdesetih in devetdesetih letih prejšnjega stoletja. Z njih začetkom in razvojem je neločljivo vezano ime Janeza Ev. Kreka. Prve so bile denarne zadrugé, posojilnice in hranilnice, ki so pravzaprav šele kmeta osvobodile. Z njimi je postal kmet gospodarsko svoboden, neodvisen. Še danes igrajo te vrste zadrugé zelo važno vlogo v gospodarskem življenju kmeta. Zato bi morali priti v vodstvo teh zadrugé najboljši kmetijski možje, fantje naj bi se pa že rano poizkušali v »čarovnijah« pravilnega poslovanja teh zadrugé.

Razen denarnih zadrugé so se polagoma razvile še druge, ki so si postavile najraznovrstnejše cilje. Glavni namen vseh pa je: samopomoč kmeta s pomočjo organizacije. Najpreje za denarnimi so se razvile mlekarske in živinorejske zadrugé. Za njimi so prišle nabavne in prodajalne zadrugé, stavbinske, obrtne in kmetijsko strojne zadrugé, sadijarske, kletarske in vinarske zadrugé, končno so se pa razvile še zadrugé elektrarne.

Pri sedanjem načinu razvoja narodnega gospodarstva je prav gotovo, da bodo zlasti manjši posestniki našli močno in stalno oporo svojega obstoja edino in zadrugah. Da pa morejo zadrugé svoj cilj lažje doseči in svoje zahteve uveljaviti, so vse posamezne zadrugé združene v skupni matici. Največ zadrugé v Sloveniji združuje kot svoje članice Zadrugna zveza v Ljubljani, ki izdaja svoje mesečno glasilo »Narodni gospodar«.

Gotovo je, da so zadrugé blagoslov kmetijstvu, ki se težko bori za svoj obstanek. Zato morajo kmetijski fantje poskušati povsod s svojim delom kot člani zadrugé skrbeti za obstoj in čim boljši razvoj vseh posameznih zadrugé. Za vzgled bi si morali vzeti trgovce, obrtnike, pa tudi delavce, kjer vsak z veseljem in zavestjo deluje za svoje stanovske organizacije.

II. Strokovna društva.

Poleg zadrugé skrbijo potom organizacije za razvoj celotnega kmetijstva in posameznih panog razna strokovna društva. Največja taka kmetijska organizacija je:

1. Kmetijska družba za Slovenijo. Ta ima v povečani meri ono nalogo, kakor jo imajo v malo manjšem obsegu vsa posamezna društva. Združuje kmetovalce iz vse Slovenije in ima zato tudi največ možnosti, pa tudi največ vpliva, da tam, kjer se delajo zakoni, svetuje, predlaga, če treba tudi oporeka. Družba izdaja za svoje člane dvakrat mesečno društveno glasilo »Kmetovalec«. Da bo družba močna, da bo res prava stanov-

ska zastopnica kmeta, da bo to nekaka kmetijska zbornica, je treba, da so ne samo vsi kmetovalci, ampak tudi vsi kmetijski fantje člani družbe. Saj jim je s tem dana možnost, da vplivajo preko družbe na kmetijsko zakonodajo, ki je ravno zato večkrat pomanjkljiva in premalo ščiti kmetovalca, ker se kmetijske ustanove, pa tudi kmetovalci sami premalo zanimajo za osnutke raznih zakonskih predpisov.

Važna druga naloga Kmetijske družbe je tudi v tem, da preskrbuje svojim članom vse kmetijske potrebščine, kakor stroje, gnojila, semena, sredstva proti kmetijskim škodljivcem itd. po najnižji ceni in v najboljši kakovosti. Sicer sta v naprednejših deželah ti dve nalogi, t. j. pospeševanje kmetijstva in pa prodaja kmetijskih potrebščin, ločeni na dve ustanovi. Dokler pa pri nas nimamo kmetijske zbornice ali vsaj kmetijskega sveta, moramo podpirati to, kar imamo.

V okviru podružnic kmetijske družbe so razni odseki teh podružnic. Taki so n. pr. živinorejski odseki, ki skrbijo za pospeševanje živinorejstva in pa vzreja, pravo pasmo živine in mlečno kontrolo.

2. Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo. Kmetijska družba ima nalogo, da zastopa vse kmetovalce brez ozira na to, s kakšno panogo kmetijstva se predvsem pečajo. Za pospeševanje posameznih panog kmetijstva so posebna društva. Tako imajo sadjarji skupaj z vrtnarji Slovenije svoje društvo. To ima nalogo, da skrbi predvsem za razvoj sadjarstva in vrtnarstva. Naroča za svoje člane preko podružnic razne sadjarske potrebščine, kakor drevesne škropilnice, priprave za cepljenje in snaženje drevoja, sredstva za uničevanje sadnih škodljivcev itd. Prireja predavanja in tečaje ter izdaja za člane mesečnik »Sadjar in vrtnar«. Ker je sadjarstvo ravno za Slovenijo zelo velike važnosti in ima še veliko gospodarsko bodočnost, morajo biti kmetijski fantje v čim večjem številu člani tega društva.

3. Čebelarско društvo skrbi za čebelarje na podoben način kakor sadjarsko društvo za svoje člane. Izdaja mesečno svoje glasilo »Čebelar«.

4. Vinarsko društvo za Slovenijo je še mlado društvo in ima svoje središče v Mariboru. Da se bo to društvo, ki ima za vinogradniške pokrajine velik pomen, moglo dobro in pravilno razvijati in s tem tudi uspešno delovati, bi morali biti vsi vinogradniki člani vinarskega dru-

štva. Naloga kmetijskih fantov-vinogradnikov pa je, da skrbijo za osnivanje podružnic vinarskega društva in za to, da bodo imele te podružnice čim več članov. Društvo izdaja za svoje člane mesečno list »Naše gorice«.

5. Hmeljarsko društvo ima za hmeljarje enak pomen kakor vinarsko za vinogradnike.

6. Konjerejsko društvo skrbi za razvoj konjereje in izdaja list »Konjerejec«.

Razen teh najvažnejših društev so še razna manjša društva, kakor n. pr. perutninarsko društvo, društvo za rejo kuncev itd.

Kmet bo mogel obstojati in uspešno konkurirati ter napredovati samo takrat, ako bo stanovsko zaveden. To pa je mogoče samo takrat, ko bo vsa Slovenija preprežena z zadrugami in društvi ter njenimi podružnicami. Ta društva bodo mogla uspešno delovati samo takrat, kadar bodo živahno delovali člani posameznih društev. Novega življenja in svežega duha pa prinašajo v društva, prosvetna kakor strokovna, samo mladi fantje. Zato je naloga vsakega kmetijskega fanta, da deluje razen v prosvetnem tudi v enem ali drugem strokovnem društvu ter tako deluje za lepšo bodočnost svojega stanu.

Naslovi društev in letna članarina, s katero je navadno obenem že plačana naročnina za glasilo dotičnega društva.

1. Zadrúžna zveza, Ljubljana. Glasilo »Narodni gospodar« stane za nečlane 25 Din.

2. Kmetijska družba, Ljubljana. Glasilo »Kmetovalec«. Članarino plačajte najbližji podružnici Kmetijske družbe in znaša 20 Din.

3. Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo, Ljubljana, Resljeva cesta 24. Glasilo »Sadjar in vrtnar«. Članarina z naročnino je letno 25 Din.

4. Čebelarско društvo za Slovenijo, Ljubljana, Jugoslovanska knjigarna. Glasilo »Čebelar«. Članarina z naročnino znaša letno 40 Din.

5. Vinarsko društvo, Maribor. Glasilo »Naše gorice«. Članarina z naročnino znaša letno 30 Din.

6. Hmeljarsko društvo, Zalec.

7. Konjerejsko društvo, Ivanjkeci pri Ljutomeru. Glasilo »Konjerejec«. Članarina z naročnino znaša letno 20 Din.

Predragi »Naš dom«! Tebi in Tvojim cenjenim bralcem naznanjam, da sem se dal vpreči v zakonski jarem, če me bo tiščal, vam bom že poročal. Tem potom se poslavljam od vas, fantje, ter vas prosim, ostanite zvesti naročniki N. d. Tudi v mojo hišo bo prihajal, dokler mi bo srce bilo. In še eno: cerkvenega petja tudi ne bom opustil, čeravno imam daleč celo uro k vjam hoditi. Tone s Pohorja.

Jožici v dekliskih gredah: Jožica, odkoder si že in kdor si že, vedi, vsi smo se čudili Tvoji pameti! Prav izvrstno si napadla Jüreka Štrbunka, samo škoda, da s tem nisi pokazala svoje prave pameti. Radi bi vedeli, kdaj je pač tebe pamet srečala, kakor očitaš Jüreku. Pošteno si se odrezala, ha-ha-ha. Kako zapostavljaš fante pod lipol! A glej, takole smo sklenili: fantje, ker nas je Jožica tako osramotila, dajte, postavimo se! Ne pustimo si reči, da smo zaspanci! Pokažimo, da smo fantje od fare, kot hrasti v gorah, polni moči in zdravja! Prav za nalašč, Jožici pod nos! Korajža velja, fantje na nogel! Nobeden naj ne izostane, ampak korajžno, a pametno pišimo v »Naš dom«! To bo življenje! Živel Jürek! Pravo si pogodil; Bog Ti daj učakati toliko tisoč let, kolikor je kapljic v morju, rožic na polju, ptic v zraku, ki naj Ti pojejo in žvrgole: »Živel naš Jürek Štrbunk!« — Fant iz Dravinjske doline.

† **Ferdu Bogatinu.** Bel cvet si bil, Ferdo, bela lilija v ogradi in še ponižna in skrita vijolica v grmu! Na srcu pa so Ti cvele rože, rdeče rože trpljenja . . .

Ob Tvoji rani gomili smo se izpraševali: »Neizprosna smrt, zakaj pokosiš tega, v najlepši pomladi 21 let; toliko trudnih in od življenja upehane starčkov pa ne vidiš?!« Pa so nam udarile v spomin njegove besede na bolniški postelji, ki jih je govoril svoji skrbni, ljubeči mami: »Mama, glejte, v današnjem izprijenem svetu je najbolje umreti v cvetu življenja, dokler ga še ne opali strupeni dihi greha!«

Zgodaj si že doumel globoko resnost življenja. Ni ti nasulo pota s cvetjem, večkrat je nagnilo k Tebi kelih trpljenja; Ti pa si ostal vedno vder, da si v ljubezni zajel vsa srca. Nisi poznal krivih potov, ves lep si jadral v belem čolnu preko umazane luže sveta. In

srečno si pristal na obali večnega Solca! — Prijatelj.

Jarenina. Kar čuditi se mora človek, koliko fantov in deklet živi brez čtiva. Taki duševno popolnoma shirajo. Kmet-skemu stanu tako dolgo ne bo dobro, dokler ne bo večina dovolj izobražena. V dveh sosednih župnijah poznam razmere, kako pada pri knjižnici število članov leto za letom. Tem lahkomišljenim ljudem, ki se za nič duhovnega ne brigajo, bi priporočal Meškovo povest »Na Poljani«. To je zlata knjiga. — Jožko.

Zg. Savinjska dolina. Kdor pozna javno življenje v našem zapuščenem okraju, mu je jasno, zakaj še gornjegrajski fantje nismo našli vrat v kmetsko šolo. Fantje, za nas velja načelo, ki ga je zapisal v 6. številki Josip Lešnik od Sv. Barbare. — Branko Planinar.

(Urejuje Mar. Štupca, predsednica osred. vodstva.)

A.

Še enkrat moramo razmišljati o moči in pomenu naših besed. Vrzi kamenček v vodo in naj je še tako majhen, povzročil bo valčke krog tiste točke, kjer je padel v vodo in v obliki kroga se bodo ponavljali in odbijali tja do brega. Lepa slika ene same dobre ali slabe besede. Komaj si jo izgovorila, že povzroča lahko radost ali žalost, ljubezen ali odpor, jezo in sovražstvo, navdušenost ali malosrčnost, blagoslov ali pohujšanje. Nekje na božji poti smo prišli mimo studenca; nad njim je stal kip sv. Janeza Nepomuka; desni kazalec je držal črez usta, z levico pa se naslanjal na tablico z napisom: »Kdo obvaruje svoja usta, obvaruje svojo dušo.« Na me je ta napis napravil večji utis nego vse pridige tam na božji poti. Pesnik, naš ljubljenelec Gregorčič je zapisal: En sam pogled, srce mrje, En sam izrek, srce se stre. Da, več jih je umrlo vsled hudobnih jezikov nego jih je pokončal meč. Pa rečeš: »Jaz se že potrudim, da ne rečem žal besede, pa če mi povedo tako in tako n. pr. pri društvenih sejah, pri dekl. sestankih, pa tudi ne morem molčati. Ko pa me kdo spravi pokonci, pa sem tako v ognju, da sama več ne vem, kaj govorim.« — Prav dobro te umejem, a pomni, ako hočeš zmagovalka

ostati, moraš znati molčati. Kdor hoče v družini blagoronošno delovati, mora znati dobro govoriti, pa še bolje molčati. Je to tudi najboljša priprava, če hočeš biti kdaj kot žena uplivna in zmagovalka, ker ta resnica velja: Mož zmaguje, kadar govori, žena zmagaja, kadar molči. Tudi v zlati knjigi Tomaža Kempčana čitaš besede: »Pač mnogokrat obžaluješ, če si govoril, nikdar pa ne, če si molčal.« Slomšek je rekel tako zlate besede: Za narod svoj malo govoriti, mnogo storiti, vse trpeti. Glej, te Slomškove besede naj bodo vodilo za naše delovanje v krščanskih organizacijah. Kdor ne išče svoje časti, ampak čast božjo in blagor krščanske organizirane mladine, mora biti dobro izvežban v modrem molčanju. Ali imam prav?

B.

Kdor potrebuje zdravnika, ga pokliče v težki bolezni na dom, ker je navezan na posteljo. Tu imajo zdravniki včasih prežalosten vpogled v naše domače razmere. Ali ni sramota za gospodinjjo, če leži bolnik brez rjuhe na goli slami ali krmi? Slomšek je zapisal: »Krščanska gospodinja pogrne prtič še beraču črez slamo, kadar ga prenoči.« Kje je Slomšek videl to lepo navado? Gotovo pri lastni materi, ki je znala spretno sukati nit in kolovrat. Dekleta, bodi to Vaš ponos, da imate čim lepše število rjuh iz domačega platna; vse naj bodo cele, lepo z imenom znamkane. Kakšna pa je bolnikova odeja? Koc? Ali ni vse umazano, ogabno, ker nikoli ni rjuhe črez? Dekleta, ali ne znate našiti rjuhe na odejo? Tako ostane dolgo snažna; rjuho pa lahko premenjaš, kolikorkrat je umazana. In zglavnik, ali imaš tretji, četrti zglavnik, ako je bolniku hudo, da komaj diha in ga je treba višje postlati. Pridna gospodinja skoči za perom črez plot, je zapisal Slomšek, ti pa kar tako v nemar nosiš perje na gnoj. Poznam mater, ki je ob gostiji svoje hčere skrbno spravila vse perje zaklane perotnine in mesec dni po poroki poslala svoji hčeri lepo novo pernico za zimo. Kako čedno je videti, ako imaš rdeče progaste ali bele prevlake črez zglavnike; morda si splela ali skvačkala tudi čedne ustavke zraven, ko si še hodila v šolo. Lep spomin pridnih tvojih rok te bo veselil leta in leta. Ali imaš vsaj po dve prevlaki za vsak zglavnik, za vsako blazino, da lahko premenjaš, kadar umažeš eno prevlako? Ali imaš lepo navado, da si vsak večer z milom umiješ roke, lice, vrat in noge, predno pojdeš k počitku, da ne umažeš

postelje? Navadi se, pa boš vesela, kako snažno je tvoje ležišče. Pomni: Slamnico je treba vsako leto prenoviti s svežo čisto slamo ali z ličjem, ki je snažno odbrano. Ako pa imaš vzmetnico in žimnico, prežrači vsaj vsak mesec enkrat na solncu vse; to je kakor zdravilo za te. Ako imaš bolnika, premenjaj čim največkrat posteljino; ne puščaj siromaka ležati v jami ali v »jaslih« —; veš, da mu to poveča trpljenje bolezni.

Nekoč sem obiskala bolno revco, ki je ležala že nad pol leta. Neprevidno sem se naslanjala na postelj. Domov grede sem že čutila, kako vse živo po meni mrgoli. Ali mi verjamete, nad 50 bolh in 3 stenice sem našla, ko sem se preoblekla. Ali ni sramota in žalost za bolnika, pa tudi brezobzirnost do zdravnika in do duhovnika, ako je v postelji »vse živo«. Kdor pridno čedi, prežračuje in čisti postelj in bolnika, ta gotovo docela zatre mrčes. Dekleta, zdaj v poletnem času, ko so topli, svetli in dolgi dnevi, počedite vse postelje, da bo vam v čast in vsem domačim dobrota, ker vlada snaga vsepovsod. Imejte usmiljenje zlasti s stariimi ljudmi, ki si ne morejo več sami čediti postelje; in še nekaj. Pri starih ljudeh, zlasti če so dolgo časa v postelji, je treba posebne pozornosti na lase, da se tam ne zaredi živalica, ki je le turkom sveta, nam Slovencem pa znak največje malomarnosti in revščine. Pripomnim. Glavo rešiš uši najhitreje, ako jo umiješ tri dni zapored z vročim kisom; potem zavežeš glavo. Jesih namreč uniči vso zalego. — Pa še eno. Ali sme zdravnik vstopiti v tvojo kuhinjo? Ali ne mrgoli vse polno ščurkov kroj komena in pod štedilnikom? Naberl kristavca ali zobjaka, celo rastlino, položi jo vsak večer po koteh v kuhinji in nad komen, pa bo kmalu bolje. Najuspešneje zatreš ščurke, ako postaviš veliko gladko in globoko skledo »lavor« z vodo do polovice napolnjeno sredi kuhinje. Ščurki pridejo pit, a ne morejo več po gladkih stenah nazaj ter utonejo. Manj ostudne so muhe, a zelo nadležne. Napravi polumrak in preprih v sobi, kjer pa je bolnik, postavi limanice, ali muholovke, da ga obvaruješ te nadleže. Ponekod pridejo tudi mravlje v sobo. Teh pa se iznebiš, ako v male stekleničice (od zdravil), ki držijo vsaj eno $\frac{1}{8}$ litra, naliješ z medom sladkano vodo, potem pa postaviš še steklenico tja; črez noč imaš lahko na stotine mravelj v vodi zajetih. Ako tla mnogokrat temeljito umiješ z vročo vodo, če vsaki dan sobe z moko metlo pometaš, boš se bolh najlojše obranila. Kjer so mačke in

psi v sobi, tam pa teh »skakačev« ne manjka. Meseca avgusta hodijo ljudje radi na božja pota. Morebiti veš, da biva v tvoji bližini kak starček ali starka zapuščena v nesnagi. Če tega posnažiš in počediš, boš imela večje zaslužnje kakor če bi obhodila vsa božja pota naše mile domovine.

C.

Vsem organizacijam naše D. Zv. Poročajte, kako ste praznovali sv. Cirila in Metoda in kako je pri vas razširjena bratovščina sv. Cirila in Metoda, ki je nadaljevanje Slomškovega dela. Urejujte knjižnice, vadite lepo petje. Ali ste si že sestavile spored za slavnost 50 letnice sv. Očeta? Le pogum, vztrajnost in složnost. Ali ste prečitale, kar je N. D. v zadnji številki pod C naročal?

Iz moje pošne torbice.

Ivanka: Izvolitev stanu in konečna odločitev je tako važna, ker odloča časno in večno srečo. Le nič se bati. Marija bo pomagala.

Angelica: Pač je postranska stvar, kje si vpisana v Marijino družbo, glavna stvar je, da si zvesta hčerka nebeske Matere.

Vrta gospodinja: To je bilo veselje, ko sem videla tvoje domače platno, ki ga beliš na trati! Bo enkrat srečna tvoja hiša in tvoja družina.

Št. Ilj pri Velenju: »Kaj neki počno dekleta Št. Ilja, skoro jih ni nič več slišati v Našem domu.« Tako slišim mimogrede pogovor dveh Zg. Ponkovskih deklet. Odgovor: Delamo kot pri Vas, pač tako močno napredne nismo kot ve. V poletnem času smo pač bolj lene za pisavo in pa ker tudi ne utegnemo. Le čakajte, ko pride zima, he, to bomo še regljale v Našem domu liki žabe v Jurjevem. Vse premajhen nam bo Naš dom. Tem večja pa bo morala biti potrpežljivost g. urednika, da nam bo pustil prostor. Kar začnimo že sedaj sukati jezičke za nove naročnike, če ne, drugo leto, ne vem, če nas ne bo že strah v Našem domu. Kako se koristijo fantje. Dekleta, če se ne bomo bolj pobrigale, bo njihova lipa postala tako košata, da za naše gredice ne bo več prostora. Ta hentani žljafar nas je zadnjič precej opilil, kaj ne? Kateri ne gre nič v nos, pa naj nič ne pošnafa, katera pa je prizadeta, pa naj se gotovo poboljša. Saj nekaj je res tako oblečenih, da pošteno dekle umakne sramežljivo pogled rekoč: »Sram me je, da sem dekle.« Križim kražem po svetu je menda enako. Bolj ko je obleka majčkena in

šikana, tanka in pisana, da že od daleč kriči, ja ta pač je fajna in fletkana. Povsod je tako, še pod streho slamnato. Kako pa kaj druge migate? Ali kaj delate za naš edini mladinski list Naš dom? Znete, Božič bo kar hitro tu. Le delajmo, da nas ne bo drugo leto komaj eno pest v Našem domu. Od več strani se sliši, da letos ni božvekaj Našega doma. Manjka menda tako groznih povesti, kot so bile sedaj v par letih. Mogoče bo pa k letu boljši. No, bi še k nam prišel gospod Savinšek s svojimi povestmi. Tudi v Vigredi ga pogrešamo. — Torej na delo, drugo leto mora bit Naš dom razširjen, popoln v vsem in za vse. Čem več nas bo, tem lažje se vse doseže. Za danes pa kličem vsem dekletom širom Slovenije: Na svidenje v Našem domu! Bog živil

Johanca.

Naša mladost je zlata doba življenja. Mladost si predstavljamo polnih lic, rdečih ustnic, veselih oči; polna je prožnosti, moči, poguma in mehkega čutenja, polna je vzvišenih idealov. Kdor se noče postarati, naj se ne izneveri mladostnim vzorom. Pač odhite leta, zresni se obraz, obledi mladostni čar; a vkljub temu ima vsaka življenjska doba svojo lepoto, — da le odseva čimveč duševnosti, plemenitosti, idealnosti izpod sivih las. Že Slomšek je zapel o lepoti sivih las takole: »Lepota sivih las je prav obrnjen čas. Kdor čas svoj prav obrne, se s čednostjo ogre.« Da, prav hočemo obrniti svoja mlada leta, da nam jih ne bo žal v starosti. Sladki ostanejo spomini, ako je naša mladost neoskrunjena. Ker smo pa včasih preslabe, preomahljive v dobrih sklepih, zato je dobro, najboljše, ako se podamo v varno zagrajeno trdnjavo v Marijin vrt, v Marijino družbo. Tam preživimo nevarno dobo v cvetju nedolžnosti v zatišju Materne varstva najmočnejše Gospe. Hitro, hitro mine čas, mine tudi lep obraz, — poje stara pesem; a ne mine spomin prejšnjih ur na svetli poti brezmadežnega, neoporečenega življenja, kakor nam je že Slomšek zapel: »Ni slajšega spomina v starosti, kot so nedolžna leta mladosti.« — Ela iz Tremerij.

Kristina. Tvoje pisemce je predolgo in nerazumljivo. Rada Ti pomagam, a moraš podati jasno sliko svoje nesreče, drugače ne morem svetovati. Ti bi rada dekletom povedala, kako je nespametno, drveti za lastno trmo proti volji staršev. Da, to je resnica. Bog razodeva po bogoljubnih starših svojo voljo otrokom. In pokorščina prinaša otroku srečo. »Kdor je po-

koren, bo lahko govoril o zmagah, piše svet pisatelj. Kdor je pokoren, je ponižen in ponižnemu da Bog svojo milost.

Micika Mugelj, hvala lepa za čestitko. Srčen pozdrav!

Veržej. Precej časa je minulo, kar nas je zapustila vzorna tovarišica Micika Cimerman. Bila je delavna članica Mar. družbe, večletna tajnica D. Z., najboljša igralka našega dekliskega odra. Zelo jo pogrešamo. Zapustila nam pa je jasen zgled lepega življenja in nepozaben ostane njen spomin med nami.

Veržejska Francka predlaga, da skliče-mo odbor pogumnih deklet, ki bi z vso odločnostjo stopile v bran proti modernemu poganstvu. Želim, da bi ne bilo treba posebnega odbora, ampak da bi vsa dekleta D. Z. z mano ne le klicale, ampak tudi živele po načelu: »Boj modernemu poganstvu pod praporom Brez-madežne«!

Trbovlje. Tudi naš rudarski kraj ni zaostal za drugim. To priča predvsem naše društveno delo; najbolj agilen je seveda orlovski odsek. Da tudi Trbovlje vidi, da je orlovska organizacija mnogoštevilna in močna, priredi Celjsko orlovsko okrožje veliko prireditev dne 4. avgusta t. l. Prihiteli bodo bratje iz lepe Savinjske doline, da pozdravijo Posavske Orle, pa tudi od drugod se obeta mnogoštevilna udeležba. Vabljeni vsi prijatelji poštenega veselja, vabljeni vsi, ki s simpatijami spremljate delo Orlovstva. Na svidenje 4. avgusta v Trbovljah!

Popravek: Slika, ki smo jo v zadnji številki objavili s podpisom »Junaške deklice«, predstavlja igrance »Krivoprisežnika«.

Kupujte knjižice »Slovenske Straže«!

Iv. Albreht: Sirota Jerica. Igra, primerna za materinski dan. Naročajte jo pri Prosvetni zvezi v Mariboru, kjer jo dobite po 8 Din.

NAJBOLJŠE KOSE

in drugo orodje, portland cement, železnino in špecerijo priporoča

JOS. JAGODIČ, CELJE
Glavni trg Glavni trg

Kdor se samo brani, ta nič več dobiti ne more, temveč le izgubiti. — Ali ni v vaših vrstah preveč tega obrambnega dela (ne radi stvari, ampak radi oseb)?

Mladini so starinom vedno krivični. Starini pa so za mladine — slepi. Če pa jim mladina že v oči raste, si jih stiskajo in tolažijo, da nič ni.

Če zadruga kmetu niso več za pomoč, postanejo lahko moč, ki kmeta usuzni. Anonimen kapitalizem z zadržnim geslom je nevaren.

Ali imajo mladini prav? — Starini pravijo, da ne. Kljub temu bodo zmagali mladini, zato ker so mladi. — Zgodovina šele bo ocenila njihovo pravdo.

Stari bi tudi hoteli z mladimi, ampak žrtvovati ne bi hoteli nič zato.

Pozor naročniki!

Prihodnja številka bo izšla krajem septembra za oba meseca. Zdaj imajo naši fantje in dekleta manj časa za čitanje. Zato bo decemberska številka obširnejša.

Ves mesec avgust do 10. septembra pa imajo naročniki in naročnice, ki so naročnino do kraja leta že plačali, posebno ugodnost: dobijo lahko Slomškovo sliko, ki se drugače razprodaja po 25 Din, za šest dinarjev. Slika vam je itak že znana; saj je to do danes najboljša slika našega Slomška. Tiskana je na finem papirju s štirimi barvami in visoka pol metra. Na njej je tudi lastnoročni napis prevzvišenega vladike dr. Andreja Karlina. — Kdor bi ne mogel priti sam po sliko, bi moral poslati še 2 Din za poštnino. Slik nimamo več mnogo; zato opozarjamo vse tiste, ki si jo želijo, naj hitijo, da jih ne zmanjka prej.

Tako ugodno in po ceni nikdar več ne boste dobili prelepe Slomškove slike. Saj jo pa dobijo tudi samo naši naročniki in naročnice, da jim zopet pokažemo, kako jim skušamo vsak dinar, ki ga plačajo za »Naš dom«, dvojno in trojno povrniti. Posebno svoje najvneteje naročnike opozarjamo, naj ne zamudijo naročila. Če ne morejo zdaj plačati, naj le sporočijo, pa jim bomo sliko za jesen prihranili. — Denar pošljete najbolje in najceneje po položnicah, ki jih dobite na vsaki pošti.

Prekmurske šale v narečju.

Krčmar je zapazo, da hodi eden človek vsaki den pred njegovo kühnjo i tam jako šnofa. Zato ga ednok¹ pita², zakaj to dela. »Ja znate« — pravi te človek — »pri vas najprle³ malo pridihavlem vaše pečenke, nato pa doma jem krumple⁴ pa zelje, pa se mi ravnotak vidi, kak če bi pečenko k coj⁵ grizao.

¹ enkrat; ² vpraša; ³ najprej; (V Slov. gor. in Prekmurju pravijo mesto »prej« — »prvle« ali »prle«; zato jim tudi pravimo »Prleki«.) ⁴ krompir; ⁵ zraven.

Ženske ne pridejo v nebesa, pravijo g. župnik pri predgi. Ženske preplašene idejo škofi tožit. Župnik se mora zagovarjati i pravi škofi: »V Sv. Pismi čtmo to: — I bilo je v nebesaj kakše pol vüre vse tiho. — Kak bi bilo to mogoče, če bi bile ženske tam?« pravi župnik.

Dekla pravi gospodi: »Jaz idem inan¹ služiti. Z Vašov gospov je ne mogoče biti.« — Mož: »Vi ste srečni, da lejko² odidete. Jaz pa moram duže³ ostati.«

¹ drugam; ² lahko; ³ dalje.

Rešitev uganek: 1. Iz besede arabske številke vzami tisto črko, ki jo pove rimska številka. Dobiš: Pri nas je korajža, pri vas pa je ni! — 2. Besede so: 1. ostavka, 2. Terezija, 3. očetnjava, 4. nesreča, 5. žanjica, 6. učiteljica, 7. prislovica, 8. Alojzija, 9. naduha, 10. čistoba, 11. imovina, 12. črepinja. — Oton župančič: V zarje Vidove. — 3. Besedo narobe samo.

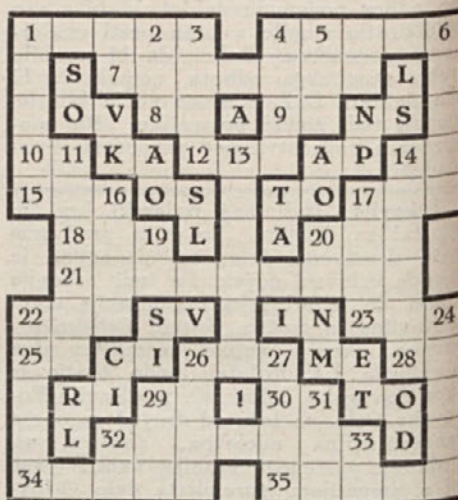
1. Zanimiv račun.

(Eichmeister, Maribor. — 10 točk.)

Veseljak je obiskal vrtno veselico. Vrt je imel 4 vhode. Mesto vstopnine je bilo treba plačati po 1 Din za prihod in enako za odhod. Veseljak je porabil vse 4 vhode in je ob vsakem obisku na veselici zapravil polovico denarja, tako, da je ob 4. odhodu izdal zadnji dinar. Koliko denarja je imel pred prvim obiskom veselice?

2. Križaljka: »Sv. Ciril in Metod.«

(R — — — i. — 20 točk.)

Besede so: Vodoravno: 1. bolgarski knez za časa slov. apostolov; 4. domovinsko mesto slov. apostolov; 7. ime svetnika, čigar ostanke je našel sv. Ciril; 8. predlog; 9. trditev; 10. pesnitev; 12. ž. ime; 14. »br«; 15. smer vode; 17. časovna mera; 18. del sobe; 20. število; 21. moravski knez; 22. žival; 23. ime očeta slov. apostolov; 25. del voza; 26. mreža; 28. dolž. mera (kratica); 29. grška črka; 30. zaimek; 32. glas; 34. streha; 35. reka v Sloveniji. — Navpično: 1. pokrivalo; 2. zemlja; 3. oblika povratnega zaimeka; 4. sestanek odbora; 5. zaimek; 6. reka na Čehoslovaškem; 11. povzroči razdejanje; 13. ime matere slov. apostolov; 14. obrtnik; 16. del rastline; 17. gorovje v Rusiji; 19. igralna karta; 20. časovna kratica; 22. tekoča voda; 24. del pohištva; 26. jed; 27. del sobe; 29. žival; 31. del glave; 32. oblika pomožnega glagola; 33. predlog.

Rešitve do 30. avgusta. Nagrade: Slomškova slika za 30 točk, knjiga za 20 točk.

KMETOVALCI!

Gnojite z apnenim dušikom, s tem najbolj cenim,
učinkovitim in rentabilnim dušičnim
gnojilom

domačega proizvoda!

Z apnenim dušikom
ne dajemo zemlji samo dušika,
marveč tudi apna.

Tudi
žlahtna vinska trta
je za apneni dušik prav posebno hvaležna.

Navodila o načinu uporabe, o
potrebnih količinah, o rentabil-
nosti, dobaviteljih, uspehih in
cenah apnenega dušika daje
proizvajalec:

Tvornica za dušik d.d. Ruše
pošta Ruše pri Mariboru.

V tej tvornici se tudi dobiva mešanica

„Nitrofoskal Ruše“,

napravljena na poseben paten-
tiran način iz gnojil:

apneni dušik + kalijeva sol + superfosfat

Zdravilišče Rogaska Slatina

Najlepše
in najbolj moderno
urejeno zdravilišče
kraljevine SHS.

Svetovnoznani zdravilni vrelci:

„TEMPEL“
„STYRIA“
„DONATI“

Zdravljenje vseh želodčnih in črevesnih bolezni, bolezni mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter.

Pred- in posezona:

1. V. do 15. VI. in od 1. do 30. IX.

Glavna sezona:

15. VI. do 31. VIII.

Najboljši čas za zdravljenje je pred in po glavni sezoni!

Cene zmerne. Izven glavne sezone znatni popusti. Igra vojaška godba. Največji komfort. — Radio. — Zdravniki-specijalisti. — Röntgen. — Prometne zveze zelo ugodne. — Na železnici posebni popusti.

**Razpošiljanje mineralne vode.
Zahtevajte prospekte!**

Ravnateljstvo zdravilišča.

